

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI NÁRODNÍHO KONSORCIA REFERNET ZA ROK 2014

**Zpracovaly: Mgr. Zdeňka Šimová, Ing. Věra Czesaná, CSc. (Národní vzdělávací fond,
o.p.s.)**

I. O projektu ReferNet

ReferNet je projekt iniciovaný Evropským střediskem pro rozvoj odborné přípravy (Cedefop), agenturou Evropské komise zaměřenou na rozvoj odborného, počátečního i dalšího vzdělávání v širších souvislostech.

Hlavním úkolem ReferNetu je zpracovávání periodických přehledově-analytických zpráv o systému a politice odborného vzdělávání v dané zemi sloužících zejména jako:

- podklady pro politické rozhodování Evropské komise v oblasti evropského odborného vzdělávání (počáteční i další), pro stanovování optimální strategie do budoucna, a pro tvorbu specifických doporučení Evropské komise pro jednotlivé země v oblasti odborného vzdělávání
- nástroj monitoringu vývoje odborného vzdělávání v evropských zemích, a k mezinárodnímu srovnávání situace v jednotlivých zemích,
- zdroj příkladů dobré praxe a dalších informací využitelných při rozhodování tvůrců národních politik a dalších expertů.

Zejména v posledních letech v kontextu Strategie EU 2020 stoupá význam ReferNetu jako klíčového nástroje pro hodnocení postupu jednotlivých zemí k realizaci cílů Strategie EU 2020 a pro tvorbu specifických doporučení Evropské komise pro jednotlivé země v oblasti odborného vzdělávání (jedná se jak o reporting dlouhodobějšího vývoje ve vztahu k cílům strategie a tak o ad hoc reporting národních opatření souvisejících s doporučeními, které ČR obdržela v rámci tzv. „Evropského semestru“).

Česká republika se k síti ReferNet připojila v roce 2004 spolu se vstupem do EU. V čele každé národní sítě stojí národní koordinátor, který na svoji činnost získává grant od Cedefopu podmíněný spolufinancováním ze strany národních orgánů. V ČR se od začátku projektu se na pozici národního koordinátora střídají po dvou letech Národní vzdělávací fond o.p.s. (NVF) a Národní ústav pro vzdělávání (NÚV). Toto střídání je zakotveno smluvně mezi oběma partnery a **podpořeno ze strany MŠMT**.

Garantem projektu je národními orgány jmenovaný národní reprezentant sítě ReferNet - osoba odpovídající za odbornou kvalitu a relevanci výstupů projektu a garantující procesy související s realizací projektu na národní úrovni.

V listopadu 2011 byla **uzavřena na období 2012-2015 čtyřletá rámcová smlouva mezi Cedefopem a Sdružením ReferNet ČR¹**. V rámci této smlouvy Cedefop každoročně uzavírá s národním koordinátorem Specifickou smlouvu o konkrétních pracovních úkolech na další rok.

V letech 2013-2014 zastával funkci národního koordinátora Národní vzdělávací fond (NVF).

¹ „Sdružení ReferNet ČR“ vzniklo za účelem realizace mezinárodního grantového projektu ReferNet č. GP/RPA/ReferNet-FPA/001/11 na základě smlouvy mezi dvěma klíčovými aktéry – Národním ústavem pro vzdělávání a Národním vzdělávacím fondem.

II. Hlavní výstupy v pracovním roce 2014

Aktualizace dotazníku o politice odborného vzdělávání (VET Policy Report)

Tento typ zprávy je v pořadí již pátým dokumentem informujícím na evropské úrovni o politice odborného vzdělání v ČR. Rozsáhlý dotazník vytvořený v roce 2012 mapující pokrok v národní politice byl v roce 2014 v návaznosti na aktualizaci z roku 2013 doplněn o popis změn a vývoje za poslední rok a nově dvou vybraných příkladů dobré praxe. Aktualizace 2014 tedy obsahovala následující kapitoly: podpora odborného vzdělávání a odpovídajících kariérových příležitostí; podpora účasti v odborném vzdělávání; partnerství a spolupráce; podnikavost a učení se na pracovišti; monitorování výstupů (dat) v odborném vzdělávání; klíčové kompetence a řízení kariéry; internacionalizace a mobilita; komunikační strategie v oblasti implementace evropských nástrojů a zkvalitňování dat o odborném vzdělávání na evropské úrovni. Jako příklad dobré praxe byl ve spolupráci s Řídícím výborem Refernetu za ČR vybrán portál Infoabsolvent a projekt Nová závěrečná zkouška.

Aktualizace byla vypracována ve spolupráci NÚV a NVF a po schválení Řídícím výborem a validaci národním reprezentantem a zapracování jejich připomínek byla v lednu 2014 zaslána Cedefopu. Dokument je podkladem pro další zpracování Cedefopu, který vytváří souhrnné zprávy za všechny země EU pro Evropskou komisi a je k dispozici ke stažení zde: <http://www.refernet.cz/politika-odborneho-vzdelavani>.

Popis systému odborného vzdělávání (VET in Europe – Country report)

Popis systému odborného vzdělávání je typem zprávy, která v rámci národní sítě letos vzniká již podesáté². Základní strukturu témat určuje Cedefop, ve výběru podtémat a koncipování obsahu je však národním stranám ponechána volnost, aby zpráva mohla snadněji zobrazit národní specifika. Zpráva obsahuje celkem čtyři kapitoly: 1. Externí faktory ovlivňující odborné vzdělávání; 2. Poskytování odborného vzdělávání v perspektivě celoživotního učení; 3. Utváření kvalifikací (vztah trhu práce a odborného vzdělávání) 4. Podpora účasti v odborném vzdělávání. Publikace obsahuje i diagram vzdělávacího systému (uvádějící vedle úrovně ISCED také úroveň EQF), který Cedefop v roce 2014 upravil do jednotného formátu pro všechny země ReferNetu, aby bylo možné systémy jednotlivých zemí snadno porovnávat mezi sebou.

V letošním roce rovněž již podruhé proběhlo tzv. „peer review“, aktivita, která měla za cíl zvýšit kvalitu a srozumitelnost zprávy. Dvojice zemí s odlišným vzdělávacím systémem si vyměnily a opřipomínkovaly hotovou zprávu z roku 2013. Přístup se ukazuje jako velmi přínosný, neboť autoři/editoři zpráv tak získávají zpětnou vazbu z hlediska zahraničního čtenáře a mohli se inspirovat zajímavými prvky v pojetí zprávy partnerskou zemí. V roce 2014 český tým spolupracoval na peer-review s týmem Norska. Do 10.12.2014 bude s využitím získaných připomínek dopracována aktualizace zprávy za rok 2014.

Zaostřeno na odborné vzdělávání (Spotlight on VET)

Jedná se o informační leták v rozsahu šesti stran, jehož cílem je představit klíčové jevy, silné stránky a výzvy národního systému. V roce 2013 Cedefop zpracoval grafickou podobu letáku a zejména sjednotil schéma vzdělávacích soustav tak, aby byly prezentovány jednotnou formou pro všechny země. Leták je publikován v angličtině (<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/22047.aspx>). V rámci aktualizace v roce 2014 proběhla pouze drobná úprava, jinak leták zůstal beze změn. Ve spolupráci s Cedefopem byla během roku 2014 připravována grafická podoba české verze pro tisk. Předpokládáme, že ji Cedefop zpřístupní v roce 2015, a následně bude na náklady českého ReferNetu vydána i v tištěné podobě a distribuována mezi členy Národního konsorcia podle jejich zájmu.

² V době přípravy této výroční zprávy byla zpráva teprve dokončována (termín odevzdání je 10.12.).

Tematické studie (tzv. „Articles“)

Počínaje rokem 2013 začaly být zpracovávány kratší tematické studie (cca 10-20 stran), jejichž téma volí Cedefop vždy na základě aktuálních priorit evropské vzdělávací politiky. Jsou zpracovávány dvakrát ročně. Jejich cílem je poskytnout základní přehled o zvolené problematice na národní úrovni zejména pro účely mezinárodní komparace a sloužit rovněž jako podkladový materiál pro další práci Cedefopu. Pro rok 2014 bylo zvoleno téma vzdělávacích programů s vysokým podílem učení se na pracovišti (tzv. „apprenticeship³“) a téma inovací v odborném vzdělávání.

a) Tematická studie o vzdělávacích programech s vysokým podílem učení se na pracovišti („Article on apprenticeship“)

Prvním ze dvou témat pro rok 2014 byly programy odborného vzdělávání s vysokým podílem učení se na pracovišti (apprenticeship³). Studie v rozsahu přibližně 10 stran měla popisovat ty segmenty školského systému, které připravují absolventy/žáky pro trh práce a jsou založeny zejména na principu učení se na pracovišti. Vzhledem k vysoké různorodosti systémů evropských zemí Cedefop zadal poměrně širokou definici požadovaných typů vzdělávání a zároveň ponechal na rozhodnutí národních expertů ReferNetu, které se segmentů národního vzdělávacího systému vyhodnotí jako nejlépe vyhovující dané definici. Za ČR byly jako takové vybrány programy středního odborného vzdělávání a to jednak s výučním listem a jednak s maturitní zkouškou. Ty byly popsány v rámci základní struktury kapitol požadovaných Cedefopem, tj.:

- A. Národní definice a statistiky
- B. Specifické charakteristiky vybraných vzdělávacích programů zejména z následujících hledisek:
 - 1. Podpora podniků, zejména malých a středních, které poskytují vzdělávání;
 - 2. Zvyšování atraktivity programů a kariérové poradenství;
 - 3. Řízení vzdělávání na národní úrovni, regulační rámec a zapojení sociálních partnerů;
 - 4. Zajišťování kvality zejména vzdělávání na pracovišti.
- C. Hlavní silné a slabé stránky vybraných programů
- D. Závěry

Studie byla zpracována zejména na základě dosavadních publikací ReferNetu a dalších podkladů pracovníků NÚV. Po validaci národním reprezentantem a zapracování připomínek Řídícího výboru byla v květnu 2014 odevzdána Cedefopu. Cedefop následně poskytl ke zprávě připomínky. Po jejich zapracování byla finální verze odeslána Cedefopu v září. Ve finální podobě bude zpráva oficiálně publikována na webu Cedefopu. Zatím je k dispozici v pracovní podobě (tzv. „draft“) na webu českého Refernetu (http://www.refernet.cz/sites/default/files/download/cz_2014_article_on_apprenticeship.pdf).

b) Tematická studie o inovacích v odborném vzdělávání („Article on innovation“)

Téma druhé tematické studie na rok 2014 bylo vyhlášeno teprve v listopadu. Budou jím inovativní přístupy v odborném vzdělávání, případně výchova k inovacím. Plánovaný rozsah článku je opět 10 stran a jádrem má být popis vybraného příkladu inovativní iniciativy na národní úrovni. Termín, kdy má být studie dokončena je 30.12.2014. Česká republika se rozhodla referovat o projektu Pospolu. Po připomínkách Cedefopu bude studie opět zveřejněna jak na webových stránkách Cedefopu, tak na www.refernet.cz.

³ Poznámka k termínu „Apprenticeship“: Definice, kterou Cedefop vymezil tento pojem pro účely studie, je poměrně široká a splňují ho jak učňovské programy, tak programy odborného školství s maturitou, takže v českém prostředí jej nelze překládat jako „učňovské školství“.

Novinky z oblasti odborného vzdělávání v ČR

Síť ReferNet pravidelně informuje Cedefop o vývoji v odborném vzdělávání a souvisejících tématech prostřednictvím krátkých aktuálních článků zasílaných minimálně 2x ročně. Články jsou zveřejňovány na webu Cedefopu, prostřednictvím jeho online zpravodajství rozesílány odborníkům z celé Evropy, a rovněž slouží jako podklad, který Cedefop využívá pro zpravodajství účastníkům výročních zasedání DGVT (Direktorát EK pro odborné vzdělávání a přípravu) a Poradního výboru pro odborné vzdělávání (Advisory Committee for Vocational Education and Training).

Od roku 2013 jsou zprávy také využívány i pro monitoring procesů probíhajících na národní úrovni v souvislosti s doporučeními Evropské komise v rámci tzv. Evropského semestru. V roce 2014 tým ReferNetu ČR zpracoval jednu zprávu na téma zavedení daňových úlev pro podniky podporující odborné vzdělávání a druhou na téma schválení nové strategie vzdělávání Strategie 2020. Oba články jsou k dispozici v anglickém jazyce na webových stránkách Refernetu <http://www.refernet.cz/politika-odborneho-vzdelavani>.

Bibliografie

Národní konsorcium pokračovalo ve zpracovávání a správě bibliografické databáze publikací (VET-bib). Za tímto účelem poskytuje konsorcium prostřednictvím NÚV Cedefopu pravidelně bibliografické záznamy o nových publikacích a dalších výstupech zaměřených na oblast vzdělávání, rozvoj lidských zdrojů, problematiku kvalifikací, trhu práce, předvídání kvalifikačních potřeb atd. V roce 2014 nebyla tato aktivita již povinná a byla ze strany Cedefopu postupně utlumována. Za ČR bylo odesláno 8 bibliografických záznamů, mimo jiné i z důvodů dlouhodobé omezené funkčnosti online nástroje pro jejich zadávání při přechodu Cedefopu na nové webové rozhraní.

Národní webová stránka ReferNetu

NVF průběžně spravoval a doplňoval webovou stránku www.refernet.cz. Stránka je pravidelně z hlediska vzhledu a funkčnosti velmi dobře hodnocena Cedefopem. Stránky jsou automaticky propojeny s webovými stránkami Cedefop i členů mezinárodní sítě ReferNet. To umožňuje uživatelům sledovat všechny aktuality, novinky a publikace Cedefopu. Existuje také možnost přihlášení zájemců k oděru RSS zpráv. Kromě zpráv byly na webové stránky průběžně zařazovány aktuality v českém jazyce – jak z českého prostředí, tak překlady ze zahraničních zpráv z oblasti odborného vzdělávání. Pravidelně byly překládány informace ze stručných zpráv Cedefopu – tzv. Briefing Notes, a VET Alert, přehled o nejnovějších publikacích z oblasti VET.

Akce na podporu povědomí o odborném vzdělávání a ReferNetu („Visibility actions“)

V návaznosti na Diseminační strategii aktualizovanou v roce 2013 a za přispění členů konsorcia byl začátkem roku 2014 vytvořen předběžný plán akcí podporujících povědomí o odborném vzdělávání a projektu ReferNet. V závislosti na časových možnostech národního koordinátora byly realizovány následující akce:

- Pokračovalo vydávání elektronického zpravodaje ReferNet Info, který o aktivitách ReferNetu a Cedefopu kromě členů Národního konsorcia informuje i dalších více jak 200 zástupců institucí působících v odborném vzdělávání a souvisejících oblastech v rámci ČR (první číslo za rok 2014 vyšlo v dubnu, druhé je plánováno na prosinec).
- V č. 2/2014 a 9/2014 Newsletteru MŠMT o evropských záležitostech byly publikovány články prezentující výstupy ReferNetu: Zpráva o politice odborného vzdělávání, Studie o programech s vysokým podílem učení se na pracovišti.
- V č.1/2014 čtvrtletníku Vzdělávání (vydává NÚV) byl publikován článek s názvem ReferNet umožňuje vzdělávání mezi členskými státy.
- Informační materiály ReferNetu i Cedefopu byly jako již každoročně distribuovány na odborných akcích a prostřednictvím partnerů. Jednalo se zejména o seminář Celoživotní učení v Kroměříži (23.4. - 24.4.2014) a konferenci ICOLLE Institutu celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně (16. 9. – 17. 9. 2014). Materiály o českém

vzdělávacím systému rovněž distribuovali pracovníci NVF a NÚV na zahraničních cestách.

- O informační leták v angličtině (Zaostřeno na odborné vzdělávání- Spotlight on VET) projevilo zájem také několik středních odborných škol, které jej využívají jako informační materiál pro své zahraniční partnery. NVF i NÚV tento leták využívají také jako přehledný zdroj informací pro zahraniční návštěvy ve svých institucích.
- Další materiály jsou distribuovány v prostorách partnerských institucí (zejm. NVF, NÚV a NAEP).

Další aktivity

- **Zasedání Národního konsorcia**

Každoročně se v závěru roku koná zasedání všech členů Národního konsorcia a zasedání Řídícího výboru. Hlavní náplní tohoto zasedání je schválení výroční zprávy a plánu práce na další pracovní rok, ale i projednání a zhodnocení nejdůležitějších výstupů sítě ReferNet ČR.

- **Mezinárodní zasedání sítě ReferNet**

Zástupci národního koordinátora (NVF) se účastnili mezinárodních zasedání sítě ReferNet. Regionální zasedání se konalo v dubnu 2014 ve slovinském městě Bled. Výroční plenární zasedání ReferNetu se konalo v listopadu 2014 v Soluni. Na jednáních probíhaly diskuse o jednotlivých aktivitách ReferNetu, pracovních otázkách i o dalším směřování celé sítě. Cedefopu je rovněž poskytována zpětná vazba ohledně jeho činnosti a prezentace.

III. Národní konsorcium - kontakty, vedení, členové Národního konsorcia

Kontakty a vedení Národního konsorcia

Národním koordinátorem ReferNetu ČR byl v tomto pracovním roce Národní vzdělávací fond (NVF). NVF vykonával, zajišťoval a koordinoval všechny aktivity podle plánu práce, v úzké součinnosti zejména s klíčovým partnerem NÚV. Zprávy pravidelně validoval národní reprezentant ReferNetu z MŠMT a připomínkoval Řídící výbor Národního konsorcia. Dílčí úkoly plnili i někteří další aktivnější členové Národního konsorcia.

Koordinující instituce v letech 2013-2014:

Národní vzdělávací fond (NVF), Opletalova 25, 110 00 Praha 1, tel.: 224 500 543

Národní koordinátorka ReferNetu ČR: **Ing. Věra Czesaná, CSc. (NVF)**
czesana@nvf.cz

Projektová manažerka: Mgr. Zdeňka Šimová (NVF)
simova@nvf.cz

Manažerka webových stránek: Ing. Marta Salavová (NVF)
salavova@nvf.cz

Asistentka projektu: Jana Kantorová (NVF)
kantorova@nvf.cz

Koordinátorka projektu v rámci NÚV: Mgr. Martina Kaňáková (NÚV)
martina.kanakova@nuv.cz

Informační specialistka: Anna Konopásková (NÚV)
anna.konopaskova@nuv.cz

Národní reprezentant: **Mgr. Jan Brůha (MŠMT)**
jan.bruha@msmt.cz

Do sítě ReferNet je v České republice zapojeno celkem 21 institucí.

Aktuální seznam členů Národního konsorcia:

Člen konsorcia	Webová stránka	Kontaktní osoba	e-mail	Telefon
NVF	www.nvf.cz	Věra Czesaná	czesana@nvf.cz	224 500 540
NÚV	www.nuv.cz	Martina Kaňáková	martina.kanakova@nuv.cz	724 652 226
MŠMT	www.msmt.cz	Petr Bannert	Petr.bannert@msmt.cz	234 812 143
MPSV	www.mpsv.cz	Petr Matoška	petr.matoska@mpsv.cz	221 922 344
NAEP/Eurydice	www.dzs.cz; www.naep.cz	Jana Halamová	Jana.halamova@naep.cz	221 850 618
ICV	www.icv.mendelu.cz	Lenka Danielová	danielov@mendelu.cz	545 135 209
CSVŠ	www.csvs.cz	Helena Šebková	sebkova@csvs.cz	257 011 312
SPTV	www.ssvs.cz	Michal Karpíšek	karpisek@ssvs.cz	241 402 155
AVOŠ	www.asociacevos.cz	Dana Čapková	dana.capek@atlas.cz	602 341 890
RCV	www.rcv.cz	Pavel Široký	Pavel.siroky@rcv.cz	736 754 774
VÚPSV	www.vupsv.cz	Aleš Kroupa	ales.kroupa@vupsv.cz	224 972 837
MU Brno	www.fss.muni.cz	Tomáš Sirovátka	tomas.sirovatka@vupsv.cz	549 496 559, 543 211 865
SÚ AV	www.soc.cas.cz	Natalie Simonová	Natalie.simonova@soc.cas.cz	222 310 232
AIVD	www.aivd.cz	Erika Konupčíková	reditel@aivd.cz	739 445 930
SPaD	www.spcr.cz	Ondřej Gbelec	ogbelec@spcr.cz	225 279 807
ČMKOS	www.cmkos.cz	Dušan Martínek	martinek.dusan@cmkos.cz	234 461 111
ATKM	www.atkm.cz	Pavel Prokop	atkm@atkm.cz	542 210 629
MPO	www.mpo.cz	Hana Kubátová	kubatova@mpo.cz	224 852 372
CZESHA	www.czesha.cz	Jiří Zajíček	Jiri.zajicek@mssch.cz	222 924 427
SSŠCMS	www.soukromeskoly.cz	Petr Jadrný	ssscms@mbox.vol.cz	281 002 623, 603 830 036
UZS	www.uzs.cz	Ivana Hlavešová	ivana.hlavesova@uzs.cz	222 520 951, 222 587 455
ICV MENDELU	www.mendelu.cz	Ing.Lenka Danielová, Ph.D.	lenka.danielova@mendelu.cz	545 135 201

IV. Závěr

Česká republika splnila všechny dosavadní úkoly v rámci sítě Refernet stanovené pro rok 2014 plánem práce schváleným Národním konsorciem v roce 2013. Tematické zprávy č. 2 (Inovace v odborném vzdělávání) a aktualizace národní zprávy o odborném vzdělávání (VET in Europe - Country Report) jsou dokončovány v prosinci. V případě tematické zprávy se jedná o původně plánovaný termín (30.12.), v případě národní zprávy byl termín ze strany Cedefopu posunut na 10.12. Práce zástupců ReferNet ČR je Cedefopem a dalšími mezinárodními členy sítě ReferNet velmi dobře hodnocena. Zástupci ReferNet ČR se také zapojovali do mezinárodních diskusí o charakteru zpráv a dalším směřování sítě. Zároveň se aktivně účastnili mezinárodních jednání sítě. Kvalita práce Národního konsorcia je hodnocena Cedefopem dvakrát ročně prostřednictvím tzv. Status Reports (průběžného hodnocení zasílaného národnímu koordinátorovi). Projekt ReferNet každoročně podléhá finančnímu auditu. V roce 2014 proběhl audit za rok 2013. Zpráva auditora byla bez výhrad.